

16.3.2017

Tähän liitteeseen on koottu lausunnossa esitettyjen näkökohtiin perustuvat muutosehdotukset yksityistielakiluonnokseen:

1. LUKU

Yleiset säännökset

1 § Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on turvata asutuksen, elinkeinoelämän ja muiden yhteiskunnallisten tarpeiden edellyttämät kulkuyhteydet kiinteistöille, joille ei ole pääsyä yleisessä käytössä olevalta liikenneverkolta, sekä turvata yksityistieverkon ylläpito ja kehittäminen osana liikennejärjestelmää.

Tämän lain tarkoituksena on myös taata yksityisteitä koskevissa asioissa kiinteistön omistajien ja erityisten oikeuksien haltijoiden oikeusturva ja tieosakkaiden yhdenvertainen kohtelu.

2 § Soveltamisala

Tässä laissa säädetään yksityisteistä ja tieoikeudesta, niiden perustamisesta, muuttamisesta ja lakkauttamisesta, tienpidosta ja sen järjestämisestä, yksityistietoimituksesta sekä tieosakkaiden, kiinteistönomistajien ja muiden asianosaisten oikeuksista ja velvollisuuksista.

Yksityistiellä tarkoitetaan tässä laissa sellaista yksityisessä käytössä olevaa tieliikenteen väylää, johon rasitteena kohdistuu vähintään yhden kiinteistön hyväksi tieoikeus siitä riippumatta, miten tällainen oikeus on syntynyt. Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 154 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitettuun kulkuyhteysrasitteeseen.

Tätä lakia ei sovelleta sellaisiin yksityisessä käytössä oleviin teihin, joita vain asianomaisen kiinteistön omistajalla tai haltijalla on oikeus käyttää (oma tie). Sellaisiin yksityisessä käytössä oleviin teihin, joita muillakin henkilöillä kuin kiinteistön omistajalla tai haltijalla on osapuolten välisen sopimuksen nojalla oikeus käyttää (sopimustie), sovelletaan tätä lakia vain niiltä osin kuin siitä nimenomaisesti säädetään.

Tätä lakia ei sovelleta jokamiehen oikeudella tapahtuvaan kulkemiseen.

3 § Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) tieoikeudella kiinteistölle kuuluvaa oikeutta tienpitoon ja tien käyttöön yksityistien tiealueella;
- 2) tienkäyttöoikeudella muulle taholle kuin kiinteistölle kuuluvaa oikeutta yksityistien käyttöön;
- 3) ennestään olevalla tiellä aikaisemmin perustettua yksityistietä, joka voi olla rakennettu tai rakentamaton;
- 4) tieosakkaalla sellaisen kiinteistön, jolle kuuluu tieoikeus, omistajaa ja tienkäyttöoikeuden haltijaa;
- 5) tiekunnalla tietä koskevien asioiden hoitamiseksi perustettua tieosakkaiden muodostamaa yhteisöä;
- 6) hoitokunnalla tiekunnan asioita hoitamaan valittua toimielintä;
- 7) tiealueella yksityistietä varten määrättyä aluetta, jolle tienpidon kannalta tarpeelliset tien rakenneosat kuten ajorata, jalkakäytävä ja pyörätie sekä piennar, luiska, pengermä, oja, kohtaamis- ja kääntymispaikka, valaistuslaitteet ja liikenteenohjauslaitteet, silta, rumpu, melueste, riista-aita, lautta laitureineen ja väylineen sekä kaide voidaan si joittaa;
- 8) tienpidolla tien tekemistä ja kunnossapitoa;
- 9) tien tekemisellä uuden tien rakentamista sekä ennestään olevan tien siirtämistä, leventämistä ja muuta parantamista sekä näiden toimenpiteiden suunnittelua;
- 10) tien kunnossapidolla toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen tien pitämiseksi sen tarkoitusta vastaavassa kunnossa ja joka voidaan jaotella kesä- ja talvikunnossapitoon, sekä liikenteenohjausta;
- 11) tieyksikkömäärällä kiinteistökohtaista tai tienkäyttöoikeuden haltijakohtaista perustetta, jolla tienpitovelvollisuus ja siitä aiheutuvat kustannukset jaetaan tieosakkaiden kesken euromääräisinä tiemaksuina;
- 12) yksityistietoimituksella kiinteistötoimitusta, jossa käsitellään tieoikeuksia ja muita tässä laissa yksityistietoimituksissa ratkaistaviksi säädettyjä kysymyksiä.

Mitä tässä laissa säädetään kiinteistöstä, koskee myös muuta rekisteriyksikköä, määrääalaa sekä kaivosta ja toisen maalla olevaa, pysyväksi tarkoitettua rakennusta tai laitosta.

2 LUKU

Tieoikeuden ja muun oikeuden perustaminen, järjestely ja lakkauttaminen

4 § Tieoikeuden perustaminen ja sen edellytykset

Kiinteistön kulkuyhteys on järjestettävä perustamalla sen hyväksi pysyvä tieoikeus tien tekemistä ja käyttämistä varten tarpeelliseen tiealueeseen (perustieoikeus) tai tieoikeus ennestään olevaan tiehen (lisätieoikeus).

Tieoikeuden perustamisen edellytyksenä on, että kulkuyhteys on kiinteistön tarkoituksenmukaista käyttöä varten tärkeitä eikä siitä aiheudu millekään kiinteistölle tai ennestään olevan tien tieosakkaalle huomattavaa haittaa.

Mikäli kulkuyhteys kiinteistölle voidaan järjestää usealla vaihtoehdoisella tavalla, on kulkuyhteys järjestettävä mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti. Tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon toisaalta tieoikeuden saajien kannalta tienpidon ja käytön edullisuus sekä toisaalta muiden kiinteistöjen kannalta tiestä aiheutuvat menetykset. Lisäksi huomioon on kohtuullisessa määrin otettava liikenneturvallisuuden ja yleisen edun kannalta merkitykselliset seikat.

5 § Tiealueen ja muiden tienpidolle tarpeellisten alueen määrääminen

Perustieoikeutta perustettaessa on määrättävä tien linjauksen ja tarkoituksenmukaisen rakenteen vaatima tiealue ja tarvittaessa merkittävä se maastoon. Tiealue voidaan määrätä tätä leveämpänä mikäli tuleva tien parantaminen sitä vaatii.

Yksityistiehen kuuluvaksi voidaan tiealueen lisäksi määrätä

- 1) näkemäalue yksityistien liittyessä maantiehen tai toiseen yksityiseen tiehen tai johtaessa rautatien tasoristeykseen
- 2) suoja-alue, joka ulottuu enintään 12 metrin etäisyydelle ajoradan keskilinjasta.

Näkemä- ja suoja-alue on määrättävä vain, jos se liikenneturvallisuuden vuoksi on tärkeää, eikä siitä aiheudu millekään kiinteistölle huomattavaa haittaa.

Tiehen kuuluvaksi määrättyltä näkemä- ja suoja-alueelta saa tieoikeuden nojalla poistaa piha-alueiden ulkopuolelta näkemää haittaavaa luonnontilaista kasvillisuutta. Mikäli liikenneturvallisuus sitä välttämättä vaatii voidaan erikseen antaa lupa poistaa tiealueen ulkopuolella oleva rakennus, rakennelma tai sellainen kasvillisuus, jota tieoikeuden nojalla ei muuten saa poistaa.

Mikäli liikenneturvallisuus sitä välttämättä vaatii, uusien rakennusten rakentaminen näkemä- ja suoja-alueelle voidaan kieltää (rakentamisrajoitus).

6 § Tieoikeuden perustamisen rajoitukset

Tieoikeutta ei saa perustaa jos tien tekeminen tai käyttäminen olisi muun lainsäädännön nojalla kiellettyä tai se olisi olemassa olevan tieverkon kannalta epätarkoituksenmukaista taikka jos tien tekemisestä voisi aiheutua huomattavaa liikenneturvallisuuden vaarantumista, luonnon turmeltumista tai ympäristön kulttuuriarvojen vähentymistä taikka muu niihin verrattava yleisen edun loukkaus. Tieoikeutta ei saa perustaa myöskään niin, että se vaikeuttaisi huomattavasti asemakaavan tai yleiskaavan laatimista tai toteuttamista.

Tieoikeutta ei saa perustaa yhteisen alueen hyväksi, jos yhteisalueosuuksien jo tapahtuneesta tai vastaisuudessa todennäköisesti tapahtuvasta jakaantumisesta voi seurata tieoikeuden muuttuminen huomattavaa haittaa aiheuttavaksi.

7 § Tienkäyttöoikeuden perustaminen

Jos ennestään oleva tie on jollekin taholle tärkeä elinkeinon harjoittamista tai erityisen oikeuden käyttämistä varten, on tälle annettava tienkäyttöoikeus, jos tien rakenne on kyseiseen liikenteeseen soveltuva eikä tien käyttämisestä aiheudu huomattavaa haittaa millekään kiinteistölle tai tieosakkaalle.

Ennestään olevaan tiehen voidaan valtion, maakunnan tai kunnan hyväksi antaa tienkäyttöoikeus yleistä käyttöä varten, jos tämän on tärkeää liikenteen tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi ja 1 momentissa säädetyt edellytykset täytyvät.

Jos jollekin on muun lain nojalla annettu oikeus käyttää ennestään olevaa tietä, katsotaan tällainen oikeus tienkäyttöoikeudeksi.

8 § Tieoikeuden perustaminen muun kuin hakijan omistaman kiinteistön hyväksi

Muun kuin tieoikeutta hakeneen omistaman kiinteistön hyväksi voidaan perustaa tieoikeus tarvittaessa vastoin kiinteistön omistajan tahtoa, jos kiinteistö kokonaan tai osaksi on yksityistien vaikutusalueella siten, että tien voidaan arvioida palvelevan kiinteistön liikennetarpeita.

Jos kiinteistölle johtavan toisen kulkuyhteyden vuoksi tai muusta tällaisesta syystä yksityistietä tarvitaan kiinteistöä varten vain vähäisessä määrin ja omistaja ilmoittaa kiinteistön puolesta luopuvansa tien käyttämisestä, ei kiinteistön hyväksi voida perustaa tieoikeutta.

Ennestään olevaan tiehen ei vastoin kiinteistönomistajan tahtoa kuitenkaan voida perustaa tieoikeutta kiinteistön hyväksi, jolla aikaisemmin ei ole ollut tieoikeutta, niin kauan kuin tietä ei käytetä kiinteistöä varten.

9 § Muun kulkuyhteyden järjestämiseen liittyvän oikeuden perustaminen

Kiinteistön hyväksi on perustettava

- 1) pysyvä oikeus puutavaran varastoimiseksi tarpeelliseen alueeseen (varastoalue), jos se on kiinteistöltä tapahtuvan puutavaran kuljetuksen vuoksi tärkeää;
- 2) pysyvä oikeus autopaikkaa varten tarvittavaan alueeseen (autopaikka-alue), jos tien rakentaminen kiinteistölle asti ei ole kohtuullisesti mahdollista ja autopaikka-alue on kiinteistön tarkoituksenmukaista käyttämistä varten tärkeä;
- 3) pysyvä oikeus venevalkamaa ja laituria varten tarpeelliseen alueeseen (venevalkama-alue), jos kiinteistön ja tien välissä on tieyhteyden estävä vesialue.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen oikeuksien perustamiseen sovelletaan, mitä 4 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 6 §:ssä on tieoikeuden perustamisesta säädetty.

10 § Oikeuden perustaminen määräaikaisena tai muutoin rajoitettuna

Tieoikeus, tienkäyttöoikeus tai 9 §:ssä tarkoitettu oikeus voidaan perustaa määräaikaisena, jos oikeuden perustamista pysyvänä ei olosuhteiden odotettavissa olevan muuttumisen vuoksi tai muusta erityisestä syystä ole pidettävä tarkoituksenmukaisena. Tällöin on määrättävä ajankohta, johon saakka määräaikainen oikeus on voimassa. Tarvittaessa voidaan määrätä myös tapahtuma, jonka johdosta määräaikainen oikeus lakkaa ennen määräajan päättymistä.

Jos tieoikeutta, tienkäyttöoikeutta tai 9 §:ssä tarkoitettua oikeutta ei voida perustaa siitä aiheutuvan huomattavan haitan tai 6 §:ssä säädetyn rajoituksen vuoksi, voidaan oikeus kuitenkin perustaa, jos haitta on vältettävissä asettamalla tienpidolle ja käytölle tarpeelliset rajoitukset.

Tienpidolle ja käytölle voidaan asettaa myös muita määräyksiä ja rajoituksia, mikäli ne ovat tarpeen sen varmistamiseksi, ettei tienpito ja käyttäminen aiheuta tarpeetonta haittaa tai yleisen edun loukkausta.

11 § Yksitystien ja oikeuden siirtäminen ja muu järjestely

Mikäli olosuhteet ovat yksityistien perustamisen jälkeen muuttuneet tai ennestään oleva tie on muutoin osoittautunut tarkoitukseensa soveltumattomaksi, voidaan yksityistie siirtää tai muulla tavalla muuttaa taikka asettaa tienpidolle ja käytölle uusia määräyksiä tai rajoituksia 4 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä, mikäli toimenpiteelle ei ole 6 §:ssä säädettyä estettä. Samoilla edellytyksillä voidaan järjestellä 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuja näkemä- ja suoja-alueita ja 9 §:ssä tarkoitettuja varasto-, autopaikka- ja venevalkama-alueita.

Myös yksittäisen kiinteistön tieoikeutta, tienkäyttöoikeutta tai 9 §:ssä tarkoitettua oikeutta on mahdollista järjestellä 1 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä.

Mikäli 1 ja 2 momentissa säädetty järjestely tehdään rasitetun kiinteistön omistajan yksityisen edun vuoksi, järjestely tulee tehdä hänen omistamallaan alueella ja hänen kustannuksellaan. Erityisestä syystä järjestely voidaan ulottaa koskemaan muutakin aluetta. Jos myös tieosakkaat hyötyvät tällaisesta järjestelystä, voidaan tieosakkaat velvoittaa osallistumaan kustannuksiin saamansa hyödyn mukaan.

Milloin 2 momentissa säädetty yksittäisen oikeuden järjestely johtuu siitä, että kyseisen tieosakkaan tienkäyttö on muuttunut sellaiseksi, että siitä aiheutuu kohtuutonta haittaa jollekin kiinteistölle tai tieosakkaalle, jaetaan tällaisesta järjestelystä aiheutuvat kustannukset haitan aiheuttajan ja järjestelystä hyötyvän kesken sen mukaan kuin kohtuulliseksi katsotaan.

Mikäli yksityisteiden järjestely on tullut tarpeelliseksi yksittäisen yksityistien vaikutusalueella laajemmalla alueella, tai tieoikeudet tällaisella alueella ovat epäselvät, voidaan järjestely tehdä alueellisena. Tällöin ei ole tarpeellista selvittää alueen ennestään olevia teitä ja tieoikeuksia, vaan järjestelyllä voidaan toteuttaa alueelle nykyisiä olosuhteita vastaava yksityistieverkko 1 momentissa säädettyjen edellytysten mukaisesti.

12 § Yksitystien ja oikeuden lakkauttaminen

Yksitystie, 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu näkemä- ja suoja-alue tai 9 §:ssä tarkoitettu varasto-, autopaikka- ja venevalkama-alue taikka sellaisten osa voidaan lakkauttaa, jos olosuhteet ovat muuttuneet niin, ettei tietä tai sen osaa varten voitaisi enää perustaa tieoikeutta eikä tie tai sen osa ole kenellekään tieosakkaalle välttämätön.

Yleisen tarpeen sitä vaatiessa voidaan tehdä 1 momentissa tarkoitettu lakkauttaminen. Mikäli tällaisesta lakkauttamisesta seuraisi välttämättömän kulkuyhteyden menetys, tulee tältä osin lakkauttamisen sijaan tehdä 11 §:ssä säädetty järjestely.

Yksittäinen tieoikeus, tienkäyttöoikeus tai 9 §:ssä tarkoitettu oikeus voidaan lakkauttaa 1 momentissa säädettyjen edellytysten täyttyessä. Yksittäinen tieoikeus tai 9 §:ssä tarkoitettu oikeus voidaan lakkauttaa myös tieosakkaan vaatimuksesta, jos oikeutta ei enää tarvita kiinteistöä varten uuden kulkuyhteyden tai muun olosuhteissa tapahtuneen muutoksen johdosta.

Tienkäyttöoikeuden saanut voi luopua oikeudestaan.

13 § Yksitystien lakkaaminen ja muuttuminen kaduksi

Yksitystie tai tienosa lakkaa, kun sitä tai sen liikennettä välittämänään tarkoitettun kadun rakentamista tai parantamista koskeva maankäyttö- ja rakennuslain 86 §:n 3 momentissa tarkoitettu kadunpito päätös on tehty. Kadunpito päätöksessä on määrättävä, mitkä tiet tai tienosat lakkaavat. Jos kadunpito päätöstä ei viiden vuoden kuluessa asemakaavan hyväksymispäätöksen lainvoimaiseksi tulemisen jälkeen ole tehty, on kunnan tieosakkaan tai tiekunnan vaatiessa tehtävä kadunpito velvollisuutta koskeva arviointi enintään viiden vuoden välein.

Kunnan kadunpito velvollisuuden alettua sellaisen kadun osalta, jolle yksityistien tai sen osan liikenne on tarkoitettu siirtyväksi, tai kunnan ryhdyttyä sellaista katua rakentamaan, on kunnan otettava tällaisen kaduksi muuttuvan yksityistien tai sen osan tienpito hoidettavakseen. Samoin kunnan on otettava hoitoonsa asemakaava-alueella sijaitseva tai kaava-alueelle johtava yksityistie, mikäli yksityistien liikenne huomattavasti lisääntyy asemakaavan toteuttamisen seurauksena. Tieosakkaalla tai tiekunnalla on oikeus saattaa kysymys kunnan velvollisuudesta ottaa tienpito hoidettavakseen yksityistietoimituksessa ratkaistavaksi.

14 § Tämän luvun säännösten soveltaminen sopimustiehen

Mitä edellä 11 ja 12 §:ssä on säädetty, sovelletaan myös sopimusteihin.

15 § Oikeus korvaukseen

Kiinteistön omistajalla, erityisen oikeuden haltijalla ja tieosakkaalla on oikeus saada korvaus tässä luvussa säädettyjen toimenpiteiden aiheuttamasta taloudellisesta menetyksestä. Velvollisia korvauksen maksamiseen ovat ne, jotka toimenpiteestä hyötyvät.

Mikäli toimenpide perustuu yleiseen etuun, korvausvelvollinen on se, joka yleisen edun nimissä toimenpidettä on vaatinut. Korvausvelvollisen on tällaisessa tilanteessa korvattava lisäksi menetyksestä kärsineiden välttämättömät edunvalvontakustannukset.

Jos yksityistiestä aiheutuu kiinteistölle ennakoimaton merkityksellinen menetystä, jota koskevaa korvauskysymystä ei aiemmin ole käsitelty, tai jos tieosakkaan tienkäyttö on olennaisesti muuttunut siitä, mitä tieoikeutta perustettaessa on arvioitu, ja tästä aiheutuu kiinteistön omistajalle tai haltijalle merkityksellinen menetys, hän voi vaatia korvusta menetyksestään (jälkikorvaus). Velvollisia korvauksen maksamiseen ovat ne tieosakkaat, joiden toimenpiteistä menetys on aiheutunut.

Jos lisätieoikeuden tai tienkäyttöoikeuden saamisesta koituu oikeuden saaneelle merkittävää hyötyä, oikeuden saaja on velvollinen suorittamaan muille tieosakkaille kohtuullinen korvausta viimeksi kuluneen 15 vuoden aikana tapahtuneen tien tekemisen kustannuksista (takautuva tien tekemisen korvaus). Sama velvollisuus on tieosakkaalla, jonka tienkäyttö on olennaisesti lisääntynyt siitä, mitä tien tekemistä varten vahvistetussa tieyksikkölaskelmasa on huomioon otettu.

Korvauksen arvioimisessa ja maksettavaksi määräämisessä on noudatettava, mitä kiinteistönmuodostamislaissa korvauksista säädetään. 2 momentin tarkoittamaa korvausta arvioitaessa on otettava lisäksi huomioon tien tekemisestä kulunut aika ja tiestä saatava hyöty.

Oikeutta korvauksen saamiseen ei kuitenkaan ole siltä osin kuin on sovittu tai ilmeisesti edellytetty, ettei korvausta makseta. Oikeutta korvaukseen ei ole myöskään yksityistietoimituksessa tietä varten osoitetulla alueella suoritettujen toimenpiteiden johdosta, jos niihin on ryhdytty vasta alueen tietarkoitukseen osoittamisen jälkeen.

16 § Menettely

Tässä luvussa säädetyistä asioista päätetään yksityistietoimituksessa.

Ennestään rasitetun kiinteistön kohdalla yksityistien leventämistä tai vähäistä oikaisemista varten tarpeellinen alue muuttuu tiealueeksi ilma yksityistietoimitustakin, jos kiinteistön omistaja on antanut luvan tällaiseen toimenpiteeseen. Samalla oikaisun vuoksi tarpeettomaksi käynyt tiealueen osa lakkaa olemasta tiealuetta.

Jos tielle on perustettu tiekunta, voi lisätieoikeuden tai tienkäyttöoikeuden myöntää myös tiekunta. Jos tähän liittyvistä korvauskysymyksistä ei tällöin sovita, voi asianosainen saattaa korvauskysymyksen yksityistietoimituksessa ratkaistavaksi.

Poikkeamisen 5 §:n 5 momentin tarkoittamasta rakentamisrajoituksesta voi rakennusvalvontaviranomainen myöntää, mikäli poikkeaminen ei huomattavasti vaaranna liikenneturvallisuutta. Poikkeamiseen sovelletaan muuten, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään vähäisestä poikkeamisesta rakennusluvan yhteydessä.

3 LUKU

Tienpito ja tien käyttäminen

17 § Tien tekeminen

Yksitystie on tehtävä sitä varten perustetun tieoikeuden mukaisesti. Mikäli tieoikeutta perustettaessa on asetettu määräaika, jonka kuluessa tie on tehtävä, määräaika on noudatettava. Muussa tapauksessa tie on tehtävä tieosakkaiden liikennetarpeen sitä vaatiessa.

Siltä osin kuin tieoikeutta perustettaessa ei ole annettu tarkempia määräyksiä tai rajoituksia, tie on tehtävä siten, että sen tarkoitus saavutetaan mahdollisimman edullisesti ja että tiestä tai sen käyttämisestä ei aiheudu kenellekään tarpeetonta häiriötä tai tarpeetonta yleisen edun loukkausta.

Tien tekemisessä on huolehdittava asianmukaisesti liikenneturvallisuudesta.

18 § Muun lainsäädännön huomioon ottaminen

Mikäli tien tekemiseen tarvitaan muun lainsäädännön edellyttämä lupa, tien tekemiseen ei tien suunnittelua lukuun ottamatta saa ryhtyä, ennen kuin lupa on myönnetty.

Jos tien tekeminen merkittävästi heikentäisi niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää luonnonsuojelulaissa (1096/1996) tarkoitettuun Natura 2000 -verkostoon, eikä tien tekemiselle olisi muutoin estettä, on yhteistyössä luonnonsuojeluviranomaisen kanssa pyrittävä löytämään tien tekemiselle sellainen vaihtoehto, jossa valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon sisällytettäväksi ehdottamalle tai siihen sisällytetylle alueelle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Jos tien rakentaminen kohtuullisin lisäkustannuksin tien käyttäjän tarpeita tyydyttävästi palvelevalla tavalla ei ole mahdollista, valtio on vaadittaessa velvollinen korvaamaan haitan tai lunastamaan alueen, jonka hyväksi tieoikeutta on haettu perustettavaksi. Tien rakentamisen kokonaan estymisestä aiheutuva 1 momentissa tarkoitettu haitan korvaaminen tai alueen lunastaminen käsitellään ja ratkaistaan luonnonsuojelulain 53 §:n 3 momentin mukaisesti.

19 § Tien kunnossapito

Tie on pidettävä sen liikennetarvetta tyydyttävässä kunnossa.

Mikäli tie ei ole kenellekään tieosakkaalle välttämätön talvella, talvikunnossapito voidaan jättää tekemättä.

20 § Liikenteenohjaus ja tien sulkeminen

Tielle on asetettava tieosakkaiden liikennetarpeiden ja tiestä aiheutuvien haittojen tarpeellisen ehkäisemisen kannalta välttämättömät liikenteenohjauslaitteet. Liikenteenohjauslaitteiden asentamisessa on noudatettava, mitä tieliikennelaissa (267/1981) säädetään.

Kiinteistön omistaja ei saa asettaa kiinteistöllään olevalle yksityiselle tielle sulkulaitetta, jollei tiekunta tai, jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkaat anna siihen lupaa taikka jollei yksityistietoimituksessa oikeuteta sulkulaitteen asettamista. Jollei sulkulaitteen asettamiseen ole annettu lupaa, voidaan oikeus sellaisen asettamiseen antaa vain, jos se on kiinteistön tarkoituksenmukaisen käytön kannalta tärkeää eikä siitä aiheudu tieosakkaille huomattavaa haittaa.

Sulkulaitteen asettajan on huolehdittava siitä, että tieosakkailla on mahdollisuus käyttää tietä sulkulaitteesta huolimatta.

21 § Liittymät ja tasoristeys

Yksityistien liittämisestä maantiehen säädetään maantielaisissa. Yksityistien ja rautatien tasoristeyksestä säädetään rata-laissa.

Toisen yksityistien tai kiinteistön liittämisestä yksityistiehen vastaa liittyjä. Liittymän haltija on velvollinen tekemään ja pitämään kunnossa tällaisen liittymän. Jos velvollisuuden laiminlyönnistä aiheutuu ilmeistä vaaraa yksityistien liikenteelle, kunnossapidolle tai liikenneturvallisuudelle, eikä liittyjä kehotuksesta huolimatta ole ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin, voi tiekunta tai, jos sellaista ei ole perustettu, tieosakkaat ottaa työn tehdäkseen liittymän kustannuksella.

22 § Tieosakkaiden tienkäyttö

Tieoikeutta on käytettävä, niin ettei siitä aiheudu tielle tai millekään kiinteistölle tarpeetonta haittaa.

Tieosakas voi käyttää tietä välttämättömiin kuljetuksiin vastoin tieosakkaiden asettamia rajoituksia. Tieosakkaalla ei ole kuitenkaan oikeutta poiketa 10 §:n tarkoittamista määräyksistä ja rajoituksista ilman rasitetun kiinteistön omistajan ja haltijan lupaa.

23 § Muiden kuin tieosakkaiden tien käyttö

Tiekunta, tai jos sellaista ei ole perustettu, tieosakkaat voivat yleisesti kieltää tai rajoittaa kaikilla tai joillakin moottori- tai hevosajoneuvoilla tapahtuvan tien käytön muilta kuin tieosakkailta. Tällainen kieltö tai rajoitus on annettava asettamalla asianmukainen liikennemerkki tai muu liikenteenohjauslaite.

Mikäli 1 momentissa tarkoitettua kieltoa tai rajoitusta ei ole, tietä saa käyttää satunnaisesti.

Mikäli muulla kuin tieosakkaalla on tarve käyttää tietä vastoin 1 momentissa asetettua kieltoa tai rajoitusta satunnaisesti, hänen on saatava siihen hoitokunnan jäsenen tai, jos tiekuntaa ei ole perustettu, yhden tieosakkaan lupa.

Mikäli muulla kuin tieosakkaalla on tarve käyttää tietä useammin kuin satunnaisesti, hänen on saatava siihen tiekunnan tai, mikäli sellaista ei ole perustettu, tieosakkaiden lupa. Lupa voidaan antaa määrättyjä kuljetuksia varten, määrääjäksi tai toistaiseksi. Toistaiseksi annettu lupa voidaan peruuttaa. Muu lupa voidaan peruuttaa, jos lupaehto- ja ei noudateta tai käyttömaksua makseta. Mikäli kysymys on pysyväisluonteisesta tien käytöstä, sitä varten on haettava 7 §:n tarkoittamaa tienkäyttöoikeutta.

Edellä 3 ja 4 momentissa tarkoitettua lupaa ei saa antaa vastoin 10 §:n tarkoittamia määräyksiä ja rajoituksia ilman rasitetun kiinteistön omistajan ja haltijan lupaa. Edellä 2, 3 ja 4 momenteissa tarkoitusta tien käytöstä on maksettava käyttömaksu, joka voidaan periä myös ennakoon.

Tienpidon avustuksen merkityksestä muun kuin tieosakkaan tien käyttöön säädetään 72 §:ssä.

24 § Rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Tiealueen tiekäyttöön ottamisen jälkeen luvan kiinteistöä tai yhdyskuntaa palvelevan maahan sijoitettavan johdon ja sellaiseen liittyvän vähäisen laitteen (yhdyskuntateknisten laitteiden) sijoittamiseen antaa tiekunta tai, jos sellaista ei ole perustettu, tieosakkaat. Kiinteistön omistajan tai haltijan lupaa ei tällöin tarvita. Muuten sijoittamiseen ja korvaukseen sovelletaan mitä maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:ssä ja tietoyhteiskuntakaaren 28 luvussa säädetään.

Ulkomainoksen, opasteen, kokous-, tiedotus-, huvi- tai vaali-ilmoituksen tai muun vastaavan sijoittamiseen tie-, näkemä- tai suoja-alueelle on saatava tiekunnan, tai jos sellaista ei ole perustettu, tieosakkaiden lupa. Lupaa ei saa evätä tien vaikutusalueella olevalla kiinteistöllä harjoitettavaan elinkeinotoimintaan liittyvältä opasteelta, ellei liikenneturvallisuus, tienpidon hoitaminen tai maisemakuvalliset arvot sitä vaadi. Lupaa ei kuitenkaan saa myöntää, mikäli siitä aiheutuisi jollekin kiinteistölle huomattavaa haittaa.

25 § Tienpitoon ja tien käyttöön liittyvät väliaikaisjärjestelyt

Jos yksityistien käyttö on tulvan, sortuman, tiealueella olevaa johtoa koskevan kaivuutyön tai muun vastaavan syyn vuoksi väliaikaisesti estynyt, voidaan toisen aluetta ottaa tilapäisesti tiekäyttöön (kiertotie), mikäli siitä ei aiheudu millekään kiinteistölle huomattavaa haittaa tai 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua yleisen edun loukkausta. Kiertotien alue on palautettava ennalleen välittömästi sen jälkeen, kun yksityistie on saatu käyttöön.

Mikäli välttämätöntä kuljetusta ei voida järjestää ennestään olevan tien kautta, voidaan kuljetusta varten antaa oikeus ottaa tilapäisesti käyttöön toisen aluetta (tilapäinen kuljetusreitti), mikäli siitä ei aiheudu millekään kiinteistölle huomattavaa haittaa tai 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua yleisen edun loukkausta. Tilapäinen kuljetusreitti on palautettava ennalleen välittömästi kuljetuksen tapahduttua.

Jos yksityistietoimituksessa tai muussa kiinteistötoimituksessa on ratkaistavana kiinteistön kulkuyhteyttä koskeva kysymys, voidaan toimituksessa perustaa väliaikainen kulkuoikeus ennestään olevaan tiehen tai muuhunkin alueeseen, jos se kulkuyhteyden kiireellisyyden takia on välttämätöntä, eikä siitä ei aiheudu millekään kiinteistölle huomattavaa haittaa tai 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua yleisen edun loukkausta. Väliaikainen kulkuoikeus voidaan määrätä olemaan voimassa enintään vuoden siitä, kun mainittu yksityistietoimitus on saanut lainvoiman. Mikäli lopullinen kulkuyhteys ei vastaa väliaikaisen kulkuoikeuden alaista aluetta, on väliaikaisen kulkuoikeuden saajan palautettava alue ennalleen ennen oikeuden voimassaolon päättymistä.

Määräalan kulkuyhteytenä saa käyttää emäkiinteistön tieoikeutta siihen saakka, kunnes määräalan lohkomisen on merkitty kiinteistörekisteriin.

26 § Oikeus korvaukseen

Mikäli 20 §:n 2 momentissa tarkoitettua luvasta aiheutuu tieosakkaille merkityksellinen taloudellinen menetys, sululaitteen asettaja on velvollinen korvaamaan sen.

Mikäli liittyjän kustannuksella on tehty 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu työ, liittyjä on velvollinen korvaamaan työn kustannukset tieosakkaille.

Jos tieosakkaan liikenne tuottamuksellisesti tai tapahtuessaan vastoin 22 §:n 2 momentissa tarkoitettuja rajoituksia aiheuttaa tielle vahinkoa, tieosakas on velvollinen korvaamaan vahingon. Jos muun kuin tieosakkaan liikenne tuottamuksellisesti tai tapahtuessaan vastoin lupaan liittyviä ehtoja taikka 23 §:n 1 momentissa tarkoitettua kieltoa tai rajoitusta taikka aiheuttaa tielle vahinkoa, liikenteen harjoittaja on velvollinen korvaamaan vahingon tieosakkaille.

Mikäli 24 §:n 2 momentin tarkoittamasta luvasta taikka 25 §:n 1 momentin tarkoittamasta kiertotiestä, 2 momentin tarkoittamasta tilapäisestä kuljetusreitistä tai 3 momentin tarkoittamasta väliaikaisesta kulkuoikeudesta aiheutuu kiinteistön omistajalle tai haltijalle taloudellista menetystä, toimenpiteestä hyötyvä on velvollinen korvaamaan menetyksen.

27 § Menettely

Epäselvyys tai riitä siitä, onko tie tehty 17 §:ssä tarkoitettulla tavalla, pidetäänkö tietä kunnossa 19 §:n tarkoittamalla tavalla tai käytetäänkö tietä 22 ja 23 §:ssä tarkoitettulla tavalla ratkaistaan yksityistietoimituksessa. Yksityistietoimituksessa on samalla annettava tarvittavat määräykset siitä, miten ja missä ajassa tien tekemistä, kunnossapitoa ja käyttämistä on muutettava, jotta se vastaisi tässä laissa säädettyä.

Riitainen kysymys siitä, onko 20 §:n 2 momentin tai 24 §:n 2 momentin tarkoittama lupa annettava, ratkaistaan yksityistietoimituksessa.

Mikäli muulla kuin tieosakkaalla on välttämätön tarve käyttää ennestään olevaa tietä, eikä hänelle myönnetä 23 §:ssä tarkoitettua lupaa, lupa voidaan myöntää yksityistietoimituksessa. Tällöin voidaan myöntää myös lupa poiketa 10 §:n tarkoittamista määräyksistä ja rajoituksista, mikäli siitä ei aiheudu millekään kiinteistölle tai tieosakkaille huomattavaa haittaa.

Ellei asiasta sovita, oikeus 25 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiertotietä tai 2 momentissa tarkoitettua tilapäistä kuljetusreittiä varten tarpeelliseen alueeseen annetaan yksityistietoimituksessa. Mikäli kiertotien tarve on yllättävä ja äkillinen, ja kiertotie on kiinteistöjen liikennetarpeen kannalta välttämätön, kiertotietä varten tarvittava alue voidaan ottaa käyttöön ilman kiinteistön omistajan tai erityisen oikeuden haltijan lupaa taikka yksityistietoimituksessa annettua oikeutustakin.

Mikäli 26 §:ssä tarkoitettu korvauksesta ei sovita, korvaus määrätään yksityistietoimituksessa noudattaen soveltuvin osin, mitä 15 §:ssä on säädetty. Korvaus 25 §:n 3 momentin tarkoittamasta väliaikaisesta kulkuoikeudesta ratkaistaan kuitenkin ensisijaisesti siinä toimituksessa, jossa kulkuyhteys muutenkin on ratkaistavana.

4 luku

Tienpitovelvollisuus ja sen kattamiseksi perittävät maksut

28 § Tienpitovelvollisuus

Tieosakkaat toimivat yhdessä yksityistien tienpitäjänä ja ovat osuutensa mukaan velvollisia osallistumaan tienpiitoon ja sen kustannuksiin. Yksittäisen tieosakkaan tienpitovelvollisuus alkaa, kun tieoikeus tai tienkäyttöoikeus syntyy, ja päättyy, kun tieoikeus tai tienkäyttöoikeus lakkaa.

Kun kysymys on yksityistielain 11 §:n tarkoittaman järjestelyn vuoksi tarpeellisesta tien tekemisestä, tienpitovelvolliseksi siltä osin on määrättävä järjestelystä hyötyvät.

29 § Tieyksiköt ja tienpitovelvollisuuden jakaminen

Tieoikeuden saaneille kiinteistöille ja tienkäyttöoikeuden saaneille muille tahoille vahvistetaan tieyksiköt (tieyksikkölaskelma) tiestä tulevan hyödyn mukaan. Hyötyä arvioitaessa on otettava huomioon tien käytön määrä, laatu, käytettävän tien osan pituus sekä mahdolliset muut hyötyyn vaikuttavat seikat.

Mikäli kiinteistön käyttöön liittyy epäsäännöllisesti toistuvia poikkeuksellisia kuljetuksia, voi tiekunta tai, jos sellaista ei ole perustettu, tieosakkaat päättää, ettei näitä kuljetuksia oteta huomioon tieyksikkölaskelmassa. Tällöin näistä kuljetuksista suoritetaan käyttömaksu.

Tienpitovelvollisuus ja siitä aiheutuvat kustannukset jaetaan tieosakkaiden kesken heidän omistamilleen kiinteistöille tai tienkäyttöoikeudelle määrättyjen tieyksiköiden suhteessa.

30 § Tieyksikkölaskelman laatiminen

Kun annetaan perustieoikeus uuden tien rakentamista varten, on samalla vahvistettava tieyksikkölaskelma.

Kun ennestään olevaan tiehen perustetaan lisätieoikeus tai tienkäyttöoikeus, on samalla vahvistettava tarpeelliset tieyksikkölaskelman muutokset.

Kun tieosakkaan tienkäyttö olennaisesti muuttuu, on samalla vahvistettava tarpeelliset tieyksikkölaskelman muutokset.

Jos tieyksikkölaskelma on ollut voimassa vähintään kymmenen vuotta, on vahvistettava uusi tieyksikkölaskelma, jos tieosakas sitä vaatii. Tässä tarkoitettu aika lasketaan siitä, kun tieyksikkölaskelma on ensimmäisen kerran vahvistettu 1 momentin tarkoittamalla tavalla tai kun tieyksikkölaskelma on kokonaistarkastelun jälkeen uudelleen vahvistettu.

31 § Erilliset tieyksikkölaskelmat

Tieyksikkölaskelma voidaan tarvittaessa laatia varsinaisesta tieyksikkölaskelmasta poikkeava erillinen tieyksikkölaskelma tien tekemistä tai talvikunnossapitoa varten. Samoin erillinen tieyksikkölaskelma voidaan laatia erityisiä kustannuksia vaativan tienosan tekemistä varten.

Tien tekemistä varten on laadittava erillinen tieyksikkölaskelma, jos kysymys on 26 §:n 2 momentissa tien tekemisestä. Muutoin tien tekemistä varten on laadittava erillinen tieyksikkölaskelma, jos kiinteistöjen aiemmissa kulkuyh-

teyksissä on olennaisia eroja tai kiinteistön käyttötarkoitus on todennäköisesti lähitulevaisuudessa muuttumassa, ja nämä seikat on kohtuullista ottaa tieyksikkölaskelmassa huomioon.

Talvikunnossapitoa varten on laadittava erillinen tieyksikkölaskelma, jos vain harvat tieosakkaat haluavat käyttää tietä talvella.

32 § Tiemaksu

Tienpidon ja siihen liittyvän hallinnon kustannusten kattamiseksi tieosakkailta peritään tiemaksu. Tiemaksulla voidaan kattaa myös odotettavissa olevan tien parantamisen kustannuksia.

Tieosakkaan tiemaksu määräytyy hänen tieyksikkömääränsä perusteella. Kuitenkin hallinnon kustannukset tai osa niistä voidaan jakaa tieosakkaille tasasuuruksena tiemaksun osana (perusmaksu). Perusmaksun tulee olla kohtuullinen.

Tieosakkaalla on oikeus vaatia tienpitoa kokonaan tai tietyiltä osin suoritettavaksi korkeampaa tasoa vastaavana kuin edellä 17 ja 19 §:ssä edellytetään. Kuitenkin tieosakkaan on tällöin yksin vastattava tästä aiheutuvista lisäkustannuksista (tasonkorotusmaksu).

33 § Käyttömaksu

Muulta kuin tieosakkaalta peritään 23 §:n mukaisesta tien käytöstä käyttömaksu.

Tieosakkaalta peritään käyttömaksu 29 §:n 2 momentin tarkoittamista kuljetuksista. Myös silloin, jos tieosakas tilapäisesti käyttää tietä olennaisesti enemmän, kuin tieyksikkölaskelmassa on otettu huomioon, häneltä voidaan tältä osin periä käyttömaksu.

Käyttömaksu on määrättävä sen mukaan kuin katsotaan kohtuulliseksi ottamalla huomioon vastaavanlaisesta tien käytöstä määrättävä tiemaksu ja tien käyttämisestä mahdollisesti johtuva erityinen kunnossapitokustannusten liisääntyminen. Muulta kuin tieosakkaalta perittävään käyttömaksuun voidaan lisätä 32 §:n 2 momentissa tarkoitetun suuruinen perusmaksu.

Käyttömaksu voidaan määrätä takautuvasti enintään yhden vuoden ajalta määräämisajankohdasta lukien.

34 § Tiemaksun ja käyttömaksun määrääminen

Jos yksityistietä varten on perustettu tiekunta, se määrää tiemaksut sekä käyttömaksun perusteet.

Tiemaksujen määräämistä varten hoitokunnan on laadittava ehdotus maksuunpanoluetteloksi. Maksuunpanoluettelossa perittäväksi ehdotetut tiemaksut jaetaan tieosakkaiden kiinteistöille ja tienkäyttöoikeuden haltijoille lainvoimaisesta tieyksikkölaskelmasta ilmenevän tieyksikkömäärän suhteessa. Maksuunpanoluettelosta on ilmentävä kiinteistö ja tienkäyttöoikeus, jonka perusteella tiemaksu peritään, maksuvelvollinen tieosakas, tieyksikkömäärä sekä tiemaksu eriteltynä niin, että siitä ilmenee tieyksikkömäärän perusteella perittävä tiemaksu sekä mahdolliset perusmaksu ja tasonkorotusmaksu. Ehdotus maksuunpanoluetteloksi on toimitettava tieosakkaille kokouskutsun liitteenä tai kokouskutsussa on ilmoitettava, miten maksuunpanoluettelo on nähtävillä. Tieosakkailla tulee olla mahdollisuus tutusta ehdotukseen vähintään 14 päivän ajan ennen kokousta.

Tiemaksut määrää tiekunta kokouksessaan hyväksymällä maksuunpanoluettelon. Mikäli kokous muuttaa perittävien tiemaksujen kokonaismäärää, sen on samalla tehtävä siitä aiheutuvat muutokset maksuunpanoluettelo. Tie-kunnan kokouksessa voidaan tehdä myös teknisuonteisia oikaisuja maksuunpanoluettelo.

Käyttömaksun perusteet hyväksyy tiekunta ja käyttömaksun perii hoitokunta näitä perusteita soveltaen.

Tiemaksu ja käyttömaksu sekä niiden erääntymispäivästä suoritettava kuuden prosentin vuotuinen korko peritään siinä järjestyksessä kuin verojen ja muiden julkisoikeudellisten saatavien ulosotosta säädetään.

35 § Vastuu tiemaksusta

Tiemaksusta vastaa velallisena se, joka tiemaksun määräämisen ajankohtana omisti maksun perusteena olevan kiinteistön tai joka tällöin hallitsi tienkäyttöoikeutta.

Jos suoritettavaa maksua ei ole voitu osittain tai lainkaan periä joltakin vastuuvolliselta, vastaavat muut puuttuvasta erästä tieyksikköjensä mukaisessa suhteessa. Tieosakkaalla, joka on suorittanut maksun siihen velvollisen tieosakkaan puolesta, on oikeus periä suorittamansa maksu siihen velvolliselta tieosakkaalta.

Kiinteistö on panttina sen osalta määrätystä tiemaksusta sekä niiden koroista niin kuin maakaaren (540/1995) 20 luvussa säädetään. Jos tieosakas ei omista sellaista kiinteistöä, josta tiemaksut saadaan ottaa etuoikeudella, voivat tieosakkaat päättää, että edellä tarkoitetun tieosakkaan on annettava vakuus velan tai muun velvoituksen sen osan suorittamisesta, joka vastaa tieosakkaan osuutta vastuusta, taikka että tieosakkaan on ennakolta suoritettava osuutensa velasta tai muusta velvoituksesta. Ennakolta maksettua erää ei voida käyttää eikä ulosmitata muuhun tarkoitukseen kuin kysymyksessä olevan velvoituksen maksamiseen.

36 § Menettely

Asianosainen, joka katsoo, että tiemaksu tai käyttömaksu on määrätty virheellisesti, voi saattaa asian ratkaistavaksi yksityistietoimituksessa. Toimitusta on haettava kuukauden kuluessa siitä, kun maksu on erääntynyt. Kuukauden määräaika ei kuitenkaan ala ennen kuin asianosainen on saanut tiedon maksun määräämisestä.

Tiemaksun ja käyttömaksun määräämisestä ei saa tehdä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (15.6.2007/706) tarkoittamaa perustevalitusta.

5 luku Yksitystien hallinto

37 § Yksitystien hallinnointi

Yksitystietä hallinnoi ja sen tienpidosta vastaa tiekunta tai, jos sellaista ei ole perustettu, tieosakkaat keskenään sopimallaan tavalla.

38 § Tiekunta

Tiekunta on perustettava, jos sitä tieosakkaiden lukumäärän tai tienpidon asianmukaisen hoitamisen vuoksi tai muusta tällaisesta syystä on pidettävä tarpeellisena.

Tiekunta perustetaan tieosakkaiden pitämässä perustamiskokouksessa, jossa tieosakkaiden on valittavat tiekunnalle hoitokunta ja päätettävä tiekunnan nimi. Tiekuunnan kotipaikka määräytyy sen mukaan, missä kunnassa tiekuunnan tien pituudesta isoin osa sijaitsee.

Tiekunta syntyy, kun sen perustamisesta on tehty merkintä kiinteistötietojärjestelmään.

Tiekunta voi tehdä tienpitoa varten tarpeellisia sitoumuksia, hankkia irtainta omaisuutta sekä kantaa ja vastata velvoitteistaan. Tiekunta voi hankkia, ostaa tai tarjota tiekuunnan jäsenille myös muita palveluja, joista on sovittu tiekuunnan säännöissä.

39 § Tiekuunnan säännöt

Tiekunta voi hyväksyä itselleen hallintoaan ja muita toimintatapojaan koskevat säännöt. Tiekuunnan säännöissä on mainittava tiekuunnan nimi ja kotipaikka. Tiekuunnan säännöissä voidaan poiketa tämän lain säännöksistä, jos se on erikseen sallittu.

Tiekuunnan säännöt eivät saa loukata tieosakkaalle tässä laissa säädettyjä oikeuksia tai tieosakkaiden yhdenvertaisuutta.

Säännöt tulevat voimaan, kun sääntöjen hyväksymisestä on tehty merkintä kiinteistötietojärjestelmään.

40 § Hoitokunta

Tiekuunnan teiden tienpidosta ja tiekuunnan hallinnosta sekä niiden asianmukaisesta järjestämisestä tiekuunnan antamien ohjeiden mukaisesti huolehtii hoitokunta. Hoitokunta vastaa myös siitä, että tiekuunnan varainhoito ja sen valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

Hoitokuntaan on valittava yhdestä viiteen varsinaista jäsentä, jollei säännöissä määrätä toisin. Jos hoitokuntaan kuuluu vähemmän kuin kolme jäsentä, hoitokunnassa on oltava ainakin yksi varajäsen. Mitä tässä laissa säädetään jäsenestä, sovelletaan myös varajäseneseen.

Jos hoitokunnassa on useita jäseniä, sille on valittava puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Jollei säännöissä määrätä toisin, puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsee hoitokunta keskuudestaan.

Hoitokunnan on järjestäydyttävä heti tultuaan valituksi sekä tehtävä Maanmittauslaitokselle ilmoitus tiekunnan perustamisesta tai tiekuntaa ja sen hoitokuntaa koskevista muutoksista. Ilmoituksessa on mainittava:

- 1) tiekunnan nimi ja kotipaikka;
- 2) hoitokunnan puheenjohtaja, muut jäsenet ja varajäsenet sekä heidän yhteystietonsa.
- 3) onko tiekunnalle hyväksytyt säännöt ja, jos säännöt on hyväksytyt, liitettävä ne ilmoitukseen.

41 § Hoitokunnan tehtävät

Tiekunnan nimen kirjoittaa hoitokunnan puheenjohtaja. Jos hoitokunnassa on vähintään kolme jäsentä, nimen kirjoittaa puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja yhdessä hoitokunnan yhden varsinaista jäsenen kanssa. Tiekunnan nimen kirjoittamisesta voidaan säännöissä määrätä toisinkin.

Tiekuntaa edustaa tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa hoitokunnan jäsen taikka varajäsen, ellei säännöissä toisin määrätä.

Edellä 1 ja 2 momentissa sekä 40 §:ssä säädetyn lisäksi hoitokunnan on erityisesti:

- 1) pidettävä tiliä tiekunnan tuloista, menoista, varoista ja veloista sekä esitettävä tiekunnan kokouksessa tarkastettavaksi tilitys edelliseltä varainhoitokaudelta;
- 2) kutsuttava koolle tiekunnan vuosikokous ja tarvittaessa ylimääräinen kokous;
- 3) valmistettava tiekunnan kokouksessa päätettäväksi ehdotus tiekunnan talousarvioksi sekä tarvittaessa ehdotus toimintasuunnitelmaksi seuraavaa varainhoitokautta varten ja esitettävä ne tiekunnan kokouksessa vahvistettavaksi;
- 4) laadittava tiekunnan kokouksen vahvistettavaksi ehdotus tieyksikköjen tai käyttömaksujen perusteiden muutoksiksi taikka niiden uudelleen määräämiseksi 30 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa;
- 5) valmistettava tiekunnan kokouksen vahvistettavaksi 34 §:n tarkoittama ehdotus maksuunpanoluetteloksi ja tarvittaessa ehdotus käyttömaksujen perusteiksi;
- 6) määrättävä käyttömaksu vahvistettujen perusteiden ja kysymyksessä olevan kuljetuksen mukaisesti.
- 7) huolehdittava vahvistettujen tie- ja käyttömaksujen perimisestä;
- 8) päätettävä 23 §:n 1 momentissa tarkoitetun rajoituksen ja sen mukaisen liikenteenohjauslaitteen väliaikaisesta asettamisesta tielle tai sen osalle, jos se kelirikon, yllättävien sääolosuhteiden tai muun vastaavan syyn vuoksi on tarpeen tien vaurioitumisen ehkäisemiseksi tai liikenneturvallisuuden sitä vaatiessa.
- 9) annettava tarvittaessa määräämillään ehdoilla muulle kuin tieosakkaalle lupa poiketa 23 §:n 1 momentissa tarkoitetuista rajoituksista sekä antaa 23 §:n 4 momentissa tarkoitettu lupa käyttää tietä useammin kuin satunnaisesti.
- 10) valmistettava tarvittaessa tiekunnan kokousta varten esityksen tiekunnan säännöistä;
- 11) pidettävä pöytäkirjaa kokouksistaan ja niissä tehdyistä päätöksistä.

Tieosakkaille tulee varata mahdollisuus tutustua edellisen vuosikokouksen jälkeen laadittuihin hoitokunnan pöytäkirjoihin 14 päivää ennen tiekunnan vuosikokousta.

42 § Hoitokunnan valitseminen

Hoitokunnan jäsenet ja varajäsenet valitaan enintään neljäksi vuodeksi kerrallaan. Valittava henkilö voi olla muikin kuin tieosakas. Ketään ei saa valita hoitokunnan jäseneksi tai varajäseneksi, ellei hän ole antanut tähän suostumustaan.

Hoitokunnan jäsenellä ja varajäsenellä sekä mahdollisilla tilin- tai toiminnantarkastajilla on oikeus saada tehtävästään tiekunnan kokouksen määräämä kohtuullinen palkkio sekä korvaus tehtävästä heille aiheutuneista kustannuksista.

43 § Päätöksenteko hoitokunnassa

Hoitokunta kokoontuu puheenjohtaja tai varapuheenjohtajan kutsusta.

Jollei säännöissä ole toisin määrätty, hoitokunta on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä tai heidän sijaansa kutsutuista varajäsenistä on saapuvilla.

Päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmistö on kannattanut tai, jos äänet menevät tasan, se mielipide, johon puheenjohtaja on yhtynyt.

44 § Hoitokunnan vastuu

Hoitokunnan tulee huolellisesti hoitaa tiekunnan asioita. Jos hoitokunta tai sen jäsen on tahallaan tai huolimattomuuttaan aiheuttaneet tiekunnalle vahinkoa tehtävänsä suorittaessaan, ovat he velvollisia korvaamaan vahingon, jollei toimenpidettä, josta vahinko on aiheutunut, ole tilitystä tarkastettaessa tai muutoin hyväksyty.

Tiekunnan kokous voi vapauttaa hoitokunnan, sen jäsenen tai varajäsenen taikka tilin- tai toiminnantarkastajan tehtävästään ennen toimikauden päättymistä.

Hoitokunnan jäsen ei saa osallistua oikeudenkäyntiä, muuta viranomaismenettelyä tai sopimusta koskevan asian taikka muunkaan sellaisen asian käsittelyyn, jossa hänen yksityinen etunsa saattaa olla ristiriidassa tiekunnan edun kanssa. Mikäli kaikki hoitokunnan jäsenet ja varajäsenet ovat esteellisiä, tulee heidän kutsua koolle tiekunnan kokous, jossa on valtuutettava esteettömät henkilöt toimimaan kyseisessä asiassa tiekunnan puolesta.

45 § Tiedoksianto tiekunnalle

Tuomioistuimen tai muun viranomaisen tiedoksiannon katsotaan tulleen tiekunnan tietoon, kun se on laillisessa järjestyksessä annettu tiedoksi kiinteistötietojärjestelmästä ilmenevälle hoitokunnan jäsenelle tai, jos jäseniä on vain yksi, varajäsenelle. Jos tuomioistuimen tai muun viranomaisen tiedossa on, että joku muu kuin kiinteistötietojärjestelmään merkitty, on hoitokunnan jäsen tai varajäsen, tiedoksianto voidaan antaa myös hänelle.

46 § Päätöksenteko tiekunnassa

Tiekunnan päätösvaltaa käyttää tiekunnan kokous. Tiesakkaat voivat muutoinkin päättää tiekuntaa koskevista asioista, jos kaikki tiesakkaat ovat päätöksestä yksimielisiä.

Tiekunnan kokouksessa kullakin tiesakkaalla on omistamiensa kiinteistöjen tai tienkäyttöoikeutensa varsinaista tieyksikkömäärää vastaava äänioikeus. Kenenkään osakkaan äänimäärä ei kuitenkaan saa ylittää kolmeakymmentä prosenttia kokouksessa edustettuina olevien osakkaiden yhteisestä tieyksikkömäärästä. Säännöissä voidaan määrätä myös äänimäärän rajoittamisesta tätä pienemmäksi. Äänestettäessä asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänen enemmistöllä. Äänen mennessä tasan tulee päätökseksi se mielipide, johon kokouksen puheenjohtaja on yhtynyt.

Tiesakkaalla on oikeus valtuuttaa toinen henkilö käyttämään puolestaan puhe- ja äänivaltaansa tiekunnan kokouksessa. Valtuuttamisen seurauksena yhden henkilön käyttämä äänimäärä ei kuitenkaan saa ylittää neljäkymmentä prosenttia kokouksessa edustettuina olevien osakkaiden yhteisestä tieyksikkömäärästä.

47 § Tiekunnan kokous

Tiesakkaat päättävät tienpidosta ja muista tiekuntaa koskevista asioista tiekunnan kokouksessa. Mikäli tiekunnan kokouksessa tai tiekunnan säännöissä niin päätetään, voidaan tiekunnan kokous pitää myös sähköisessä toimintaympäristössä.

Tiekunnan kokouksessa on päätettävä erityisesti:

- 1) talousarvion ja tarvittaessa toimintasuunnitelman vahvistamisesta seuraavaa varainhoitokautta varten sekä tiekunnan varainhoitokauden alkamis- ja päättymisajasta;
- 2) edellisen varainhoitokauden tilityksen tarkastamisesta ja hyväksymisestä tai kahden henkilön määräämisestä ennakolta ja jäljestäpäin tarkastamaan tilitys ja antamaan kokoukselle selostus tarkastuksen tuloksesta;
- 3) hoitokunnan vastuuvapauden myöntämisestä;
- 4) tiemaksujen maksuunpanoluettelon ja käyttömaksun perusteiden vahvistamisesta;
- 5) rahalainan ottamisesta;
- 8) tienpitoa koskevien ohjeiden antamisesta hoitokunnalle;
- 9) tiekunnan säännöistä;
- 10) lisätieoikeuden ja tienkäyttöoikeuden perustamisesta.

Tiesakas tai hänen asiamiehensä ei saa äänestää asiassa, joka koskee vastuuvapauden myöntämistä tiesakkaalle itselleen, oikeudenkäyntiasiaa, jossa tiesakas ja tiekunta ovat toistensa vastapuolia, tiesakkaan vapauttamista vahingonkorvausvelvollisuudesta tai muusta velvoitteesta tiekuntaa kohtaan taikka tiesakkaan ja tiekunnan välistä sopimusta tai sitoumusta. Tiesakas tai hänen asiamiehensä ei myöskään saa äänestää asiassa, joka koskee kannetta muuta henkilöä vastaan, tämän vapauttamista velvoitteesta tiekuntaa kohtaan tai tämän ja tiekunnan välistä sopimusta tai sitoumusta, jos tiesakkaalla on asiassa odotettavana olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa tiekunnan edun kanssa.

Edellä 3 momenttia ei sovelleta, jos tiekunnan kaikki osakkaat ovat esteellisiä.

48 § Tiekkunnan kokouksen ajankohta

Tiekunnan on pidettävä vuosikokous vuosittain sekä tarpeen mukaan muita kokouksia. Tiekkunnan kokouksen ajankohdasta voidaan päättää tiekkunnan kokouksessa tai säännöissä. Tiekkunnan kokous on lisäksi pidettävä, jos vähintään viidennes tieosakkaista vaatii kokousta pidettäväksi.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, tieosakkaat voivat tiekkunnan kokouksessa tai säännöissä päättää, ettei tiekunta pidä vuosikokousta kaikkina vuosina. Vuosikokousta vastaava kokous on kuitenkin pidettävä vähintään joka neljäs vuosi ja siihen sovelletaan, mitä vuosikokouksesta säädetään.

49 § Tiekkunnan kokouksen koollekutsuminen

Tiekunnan kokouksen kutsuu koolle hoitokunta. Kutsukirje on toimitettava tieosakkaille tavallisena kirjeenä tai sähköisesti. Tiekkunnan säännöissä voidaan sopia myös muusta täydentävästä tavasta ilmoittaa tiekkunnan kokouksen ajankohta. Kutsut on lähetettävä tieosakkaille vähintään 14 päivää ennen kokousta.

Vuosikokouksen kokouskutsussa on mainittava ehdotuksesta maksuunpanoluetteloksi 34 §:ssä säädettyllä tavalla sekä kokouksessa käsiteltävistä tienpitoa koskevista merkittävistä asioista. Ylimääräisen kokouksen kokouskutsussa on mainittava ne asiat, jotka kokouksessa käsitellään.

50 § Tiekkunnan kokouksen pöytäkirja

Kokouksen puheenjohtajan tai muun tiekkunnan säännöissä määritellyn tahon on huolehdittava siitä, että kokouksessa tehdyistä päätöksistä laaditaan pöytäkirja. Pöytäkirja on kokouksen puheenjohtajan allekirjoitettava sekä vähintään kahden kokouksessa sitä varten valitun henkilön tarkastettava tai kokouksen itsensä hyväksyttävä. Pöytäkirjan tulee olla asianosaisten nähtävänä liitteineen viimeistään neljäntoista päivän kuluttua kokouksen päättymisestä.

Kaikilla tieosakkailla ja muilla, joita kokouksessa käsitellyt asiat koskevat, on oikeus pyynnöstä saada hoitokunnalta ote tai oikeaksi todistettu jäljennös pöytäkirjasta.

51 § Tiekkunnan päätöksen täytäntöönpano ja noudattaminen

Tie- ja käyttömaksun määräämistä koskeva päätös on täytäntöön pantavissa muutoksenhausta huolimatta.

Tiekunnan päätöstä 20 §:n 1 momentin tarkoittaman liikenteenohjauslaitteen asettamisessa ja tiekkunnan 23 §:n mukaisesti muulle kuin tieosakkaalle annettavaa lupaa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

52 § Tiekkuntaan kohdistuvat muutokset

Kaksi tai useampi tiekunta voivat yhdistyä, jos yhdistyvien tiekkuntien kokoukset ovat yhdistymisen hyväksyneet. Hyväksyessään yhdistymisen tiekkuntien on samalla päätettävä yhdistämällä syntyvän tiekkunnan nimi ja valittava sille hoitokunta.

Tiekunnan tiehen voidaan liittää uusia tien osia, jos tiekunta ja liitettävän osan tieosakkaat ovat siitä sopineet.

Tiekunnan tiestä voidaan erottaa pois osia ja tiekunta voidaan lakkauttaa tiekkunnan päätöksellä.

Edellä 1 – 3 momenteissa säädettyjen muutosten edellytyksenä on, että muutos on tiepidon tarkoituksenmukaisen järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaista eikä aiheuta millekään kiinteistölle huomattavaa haittaa.

Hoitokunnan on tehtävä Maanmittauslaitokselle ilmoitus edellä 1 – 3 momenteissa säädettyistä muutoksesta. Muutos tulee voimaan, kun siitä on tehty merkintä kiinteistötietojärjestelmään.

53 § Tiekkunnan vapaus tuloverosta

Tiekunta on vapaa suorittamasta valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle veroa sille tämän lain nojalla kertyneen tulon ja omaisuuden perusteella.

54 § Tieosakkaan oikeus ajaa asiaa tuomioistuimessa

Jos tiekunta päättää, että tietä koskevaa oikeudenkäyntiä tai viranomaisessa käsiteltävää asiaa ei panna vireille tai ei jatketa, taikka jollei tiekunta muutoin valvo etuaan tietä koskevassa, tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltävässä asiassa, tieosakas saa kuitenkin ajaa asiaa tai muutoin valvoa tiekunnan etua asiassa. Mitä siinä asiassa voitetaan, tulee tiekunnan hyväksi. Tiekunta on velvollinen osallistumaan asian ajamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin enintään siihen määrään, joka vastaa asiassa sille tullutta hyötyä.

55 § Tiekuunnan velkojen erääntyminen ja tiekuunnan purkautuminen

Milloin velkoja on vaatinut tiekuntaa maksamaan erääntyneen velan, eikä tiekunnalla ole varoja sen maksamiseen, on hoitokunnan viivytystä ryhdyttävä toimenpiteisiin velan suorittamista varten koottavien tiemaksujen maksuunpanemiseksi ja perimiseksi tieosakkailta.

Kun tiekunta on päätetty lakkauttaa tai tiekuunnan tie lakkaa, erääntyvät tiekuunnan velat maksettaviksi. Tiekunta katsotaan purkautuneeksi, kun sen velat on maksettu. Milloin tiekuunnan varat ovat velkoja suuremmat, on ylijäämä, mikäli tieosakkaiden välisistä oikeussuhteista ei muuta johdu, jaettava lakkauttamispäätöksen aikana voimassa olleiden tieyksikköjen mukaan. Ennen ylijäämän jakamista on tien lakkauttamisvuodelle maksettu valtion- ja kunnanavustus siltä osin kuin sitä ei ole käytetty tienpitoon palautettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tien lakkauttamista koskeva päätös on saanut lainvoiman.

56 § Järjestäytymätön yksityistie

Jos tieosakkaat eivät muodosta tiekuntaa, on tienpitoa koskeva tieosakkaiden toimenpide sellaisenaan tieosakasta sitova vain, mikäli siitä on sovittu. Tietä koskevasta sopimuksesta tai sitoumuksesta ovat sopijapuolelle vastuussa ainoastaan ne tieosakkaat, jotka ovat tehneet sopimuksen tai sitoumuksen.

57 § Järjestäytymättömän yksityistien edustaminen

Järjestäytymättömän tien tieosakkaat edustavat tietä koskevissa asioissa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa yhdessä.

Tieosakas saa yksin ajaa tietä koskevaa asiaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa kaikkien osakkaiden hyväksi. Asiassa on kuitenkin kuultava muita tiedossa olevia tieosakkaita tai ainakin niitä heistä, joita asia erityisesti koskee. Osakkaalla, joka yksin on ajanut asiaa, on oikeus saada muilta osakkailta näiden osuus kuluista, mikäli se, mitä asiassa on voitettu, tähän riittää tai näiden osallistuminen kuluihin muutoin harkitaan kohtuulliseksi.

Jos tieosakkaita on useita, voidaan heidät haastaa oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 14 §:n mukaisesti taikka siten, että haaste annetaan tiedoksi ainakin yhdelle osakkaalle ja oikeaksi todistettu jäljennös haasteesta haastehakemuksineen julkipannaan, kuten julkisista kuulutuksista on säädetty. Tämän estämättä oikeus voi asiaa käsitellessään määrätä kantajan haastamaan kuultavaksi sellaisen tieosakkaan, jolle ei ole erikseen annettu tietoa haasteesta.

58 § Ulkopuolisen toimijan valtuuttaminen

Tiekunta voi päättää, tai jos tiekuntaa ei ole perustettu, voivat tieosakkaat keskenään sopia muun toimijan tai yhteisön valtuuttamisesta huolehtimaan yksityistien hallinnoinnista ja tienpidosta korkeintaan neljäksi vuodeksi kerrallaan. Valtuuttaminen toteutetaan asiaa koskevalla sopimuksella.

Ulkopuolisen toimijan tai yhteisön valtuuttamisen jatkamisesta on päätettävä tiekuunnan kokouksessa tai jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkaiden sopimuksella. Jos kokousta ei pidetä ja asiasta ei tehdä päätöstä 1 momentissa mainitun ajan puitteissa, katsotaan ulkopuolisen toimijan tai yhteisön valtuutuksen päättyneen.

Ulkopuolinen toimia käyttää valtuutuksen voimassa ollessa sitä päätösvaltaa, joka tämän lain mukaan kuuluu tiekunnalle tai tieosakkaille. Ulkopuolinen toimia on tänä aikana myös vastuussa tiestä sillä tavalla kuin tiekunta tai tieosakkaat olisivat siitä vastuussa.

59 § Oikeus korvaukseen

Jos yhdistyvien tiekuntien varallisuudessa on merkityksellinen ero, on tieosakkaiden taloudellisen yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi tarvittaessa suoritettava korvausta.

Jos tiekuunnan tien liitettävä osa on olennaisesti huonommassa kunnossa kuin tiekuunnan tie, ja liitettävän tienosan kuntoonpano jää tiekuunnan tehtäväksi, on liitettävän tien tieosakkaiden korvattava tiekunnalle kuntoonpanokustannukset.

60 § Menettely

Tiekunta voidaan perustaa tai 52 §:ssä säädettyjä muutoksia tehdä myös yksityistietoimituksessa tieosakkaan sitä vaatiessa tai viran puolesta. Kun tiekunta perustetaan yksityistietoimituksessa, perustamiskokous on pidettävä toimitusinsinöörin johdolla toimituksen yhteydessä. Tällöin toimitusinsinöörin on huolehdittava, että kiinteistötietojärjestelmään tehdään merkintä 40 §:n 4 momentissa luetelluista seikoista.

Jos hoitokunta laiminlyö vuosikokouksen koolle kutsumisen tai kieltäytyy kutsumasta tieosakkaita ylimääräiseen kokoukseen, voidaan kokous pitää sitä vaativan hakemuksesta pidettävän yksityistietoimituksen yhteydessä toimitusinsinöörin johdolla.

Tieosakas tai muu asianosainen voi saattaa yksityistietoimituksessa ratkaistavaksi sellaisen tiekunnan kokouksen päätöksen, jonka katsoo tehdyn vastoin lakia taikka loukkaavan hänen oikeuttaan tai tieosakkaiden yhdenvertaisuutta. Tieosakkaan ja kokouksessa saapuvilla olleen muun asianosaisen on tehtävä tätä tarkoittava hakemus 30 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Jos päätös koskee sellaisen asianosaisen oikeutta, joka ei ole tieosakas ja joka ei ole ollut kokouksessa saapuvilla, on hänelle annettava päätöksestä todisteellinen tieto, ja hänellä on oikeus hakea edellä tarkoitettua yksityistietoimitusta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiantopäivästä.

Jos hoitokunta laiminlyö 55 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuutensa, voidaan velkojan hakemuksesta yksityistietoimituksessa määrätä toimitsija hoitokunnan sijasta suorittamaan sanotussa lainkohdassa tarkoitetut toimenpiteet. Toimitsijalla on oikeus saada suorittamastaan tehtävästä tiekunnalta yksityistietoimituksessa määrättävä kohtuullinen palkkio.

Jos järjestäytymättömän yksityistien tieosakas kieltäytyy osallistumasta 17 §:ssä ja 19 §:ssä tarkoitettuun ja hänen hyödykseen tulevaan tienpitoon siten, kuin 4 luvussa on säädetty, hänet voidaan 56 §:ssä säädetyn estämättä velvoittaa siihen muun tieosakkaan hakemassa yksityistietoimituksessa. Jos tällaista tienpitoa on jo tehty muiden tieosakkaiden kustannuksella, hänet voidaan velvoittaa osallistumaan siihen jälkikäteenkin, kuitenkin enintään kolme aikaisemmalta vuodelta.

Mikäli 59 §:ssä tarkoitettu korvauksesta ei sovita, korvaus määrätään yksityistietoimituksessa noudattaen soveltuvin osin, mitä 15 §:ssä on säädetty.

6 luku Yksityistietoimitus

61 § Yksityistietoimitus

Yksityistietoimitus on kiinteistötoimitus, jossa käsitellään ja ratkaistaan 16 §:ssä, 27 §:ssä, 36 §:ssä, 60 §:ssä ja 72 §:n 4 momentissa säädetyt asiat. Vireillä olevassa yksityistietoimituksessa voidaan ratkaista myös muut kysymyksessä olevaa tietä koskevat, yksityistietoimituksessa ratkaistavat asiat kuin ne, joiden ratkaisemiseksi toimitus on tullut vireille.

Yksityistietoimituksessa voidaan lisäksi ratkaista kiinteistönmuodostamislaisissa kiinteistötoimituksessa ratkaistavaksi säädettyjä asioita ja muussa kiinteistötoimituksessa voidaan ratkaista yksityistietoimituksessa ratkaistavaksi säädettyjä asioita.

Ellei tässä laissa toisin säädetä, yksityistietoimitukseen ja sitä koskevaan muutoksenhakuun sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislaisissa säädetään.

Riita tai epäselvyys siitä, onko kysymys ennestään olevasta tiestä, millä kiinteistöillä on tieoikeus ennestään olevaan tiehen tai mitkä ovat ennestään olevan tien tie-, näkemä- tai suoja-alueen rajat, ratkaistaan kiinteistönmuodostamislain 11 luvun tarkoittamassa kiinteistönmäärityksessä.

62 § Yksityistietoimituksen hakeminen

Yksityistietoimitusta saa hakea se, joka katsoo oikeutensa tai etunsa vaativan toimituksen suorittamista.

Viranomaisella on oikeus hakea toimivaltaansa kuuluvan yleisen edun perusteella 11 §:n 5 momentissa ja 12 §:n 2 momentissa tarkoitettua yksityistietoimitusta.

Kiinteistörekisterin pitäjällä on oikeus määrätä suoritettavaksi 11 §:n 5 momentissa tarkoitettu alueellinen järjestely.

Toimitushakemuksesta on käytävä ilmi:

- 1) mitä toimenpidettä haetaan ja tarpeen mukaan hakemuksen peruste;
- 2) mahdollisuuksien mukaan se, mitä kiinteistöjä tai aluetta toimitus on tarkoitettu koskemaan;
- 3) hakijan nimi ja yhteystiedot;

63 § Kunnan ja viranomaisten asianosaisuus

Kun kysymys on uuden tien rakentamisesta tai ennestään olevan tien siirtämisestä, kunta on asianosainen.

Silloin kun, tie johdetaan maantien, rautatien tai kanavan alueelle, kyseisen liikenneväylän pidosta vastaava viranomainen on asianosainen.

Silloin, kun tie johdetaan Natrura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen tai muun erityisiä luontoarvoja sisältävän alueen läheisyyteen, luonnonsuojelulain 6 §:n 2 momentin tarkoittama viranomainen on asianosainen.

64 § Tilusjärjestely yksityistietoimituksessa

Yksityistietoimituksessa voidaan toimittaa 2 luvussa säädettyjen toimenpiteiden vuoksi tarpeelliseksi osoittautuva tilusjärjestely, jos se on tärkeää tarkoituksenmukaisen kiinteistöjaotuksen aikaansaamiseksi, eikä siitä aiheudu millään kiinteistölle huomattavaa haittaa.

Tilusjärjestelyssä voidaan vaihtaa tiluksia tai siirtää tiluksia kiinteistörekisteriyksiköstä toiseen.

Tilusvaihdon edellytyksenä on lisäksi, että sillä voidaan:

- 1) välttää sellaisen haitan syntyminen, joka estäisi kulkuyhteyttä koskevan järjestelyn suorittamisen;
- 2) vähentää huomattavasti niitä kustannuksia tai korvauksia, joita kulkuyhteyden järjestelystä muutoin aiheutuisi; tai
- 3) vähentää merkittävästi haittaa, joka kulkuyhteyden järjestelystä aiheutuisi kiinteistön tai sen osan tarkoituksenmukaiselle käyttämiselle.

Mikäli kiinteistön omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle aiheutuu tilusjärjestelystä taloudellista menetystä, menetys on määrättävä korvattavaksi. Korvauksesta vastaavat ne, jotka tilusjärjestelystä hyötyvät.

Korvauksen arvioimisessa ja maksettavaksi määräämisessä on noudatettava, mitä kiinteistönmuodostamislaisissa korvauksista säädetään.

65 § Tiesuunnitelma ja kustannusarvio

Mikäli ratkaistava asia sitä vaatii, yksityistietoimituksessa on huolehdittava tarvittavan tiesuunnitelman ja kustannusarvion laatimisesta.

66 § Toimituksessa annetun määräyksen tehostaminen

Tien tekeminen tai 27 §:n 1 momentissa tarkoitettu tien tekemisen, kunnossapidon tai käyttämisen saattaminen vastaamaan tässä laissa säädettyä voidaan tärkeän syyn sitä vaatiessa määrätä tehtäväksi sakon uhalla, mikäli toimenpiteelle on asetettu määräaika. Uhkakakon asettamiseen sovelletaan uhkasakkolakia (14.12.1990/1113). Uhkakakko tuomitaan maksettavaksi sitä varten erikseen haettavassa yksityistietoimituksessa.

Mikäli tien tekemiselle asetettua määräaika ei ole noudatettu, voidaan sitä varten erikseen haettavassa yksityistietoimituksessa määrätä toimitsija teettämään tarpeelliset toimenpiteet niihin velvollisten kustannuksella. Sama koskee, kun 27 §:n 1 momentin mukaan on annettu määräys saattaa tien tekeminen, kunnossapito ja käyttäminen vastaamaan tässä laissa säädettyä on laiminlyöty. Toimitsijalla on oikeus saada suorittamastaan tehtävästä toimenpiteeseen velvollisilta yksityistietoimituksessa määrättävä kohtuullinen palkkio.

Mikäli toimitsija määrätään, on viimeistään silloin laadittava kustannusarvio, jonka osoittaman rahamäärän puoli-toistakertaisena toimitsija voi etukäteen periä tiemaksuina toimenpiteeseen velvoitetuilta. Mikäli näin tiemaksuina kerättyä rahaa jää käyttämättä, toimitsijan on palautettava käyttämättä jäänyt rahamäärä. Mikäli taas näin tiemaksuina kerätty raha ei riitä, toimitsijan on kerättävä puuttumaan jäänyt osa uutena tiemaksuna.

3 momentissa tarkoitettuun tiemaksuun sovelletaan mitä 34 §:n 5 momentissa ja 35 §:n 3 momentissa on säädetty.

67 § Sopimus yksityistietoimituksen perusteena

Jos asianosaiset ovat sopineet yksityistietoimituksessa ratkaistavaksi säädetystä asiasta, asia on ratkaistava sopimuksen mukaisesti, jollei sopimus loukkaa jonkun oikeutta tai ole jonkun asianosaisen kannalta kohtuuton.

Jos sopimuksessa on kysymys tieoikeuden tai tienkäyttöoikeuden perustamisesta taikka 11 § tarkoittamasta järjestelystä, sopimusta ei voida käyttää toimituksen perusteena, jos se johtaisi tarpeettomien tieoikeuksien syntymiseen tai aiheuttaisi jollekin kiinteistölle huomattavaa haittaa taikka sen noudattamiselle olisi 6 §:n tarkoittama este.

68 § Yksityistietoimitusratkaisun noudattaminen

Mikäli kulkuyhteyden kiireellinen järjestäminen tai yleinen tarve sitä vaatii, yksityistietoimituksessa voidaan määrätä, että 16 §:n tarkoittamassa asiassa annettavaa ratkaisua on noudatettava toimituksessa määrättävästä ajankohdasta lukien.

Jos toimituksessa annetaan 1 momentissa tarkoitettu määräys, on samalla ratkaistava kyseisestä asiaa koskeva korvauskysymys ja sallittava asiassa muutoksenhaku toimituksen kestäessä. 1 momentissa tarkoitettu ajankohta ei saa määrätä aikaisemmaksi kuin muutoksenhakuajan päättymisen ajankohta. 1 momentissa tarkoitettavassa asiassa annettavan päätöksen noudattaminen edellyttää lisäksi, että siihen liittyvä korvaus on suoritettu.

Jos toimituksessa annetaan 1 momentissa tarkoitettu määräys, on tarvittaessa määrättävä asetettavaksi vakuus sen vahingon korvaamisesta, joka saattaa asianosaiselle aiheutua siitä, että päätöstä valituksen johdosta muutetaan. Vakuuden asettamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä on ulosottokaarissa (705/2007) säädetty.

Väliaikaista kulkuoikeutta koskevaa 25 §:n 3 momentin mukaista ratkaisua on noudatettava välittömästi.

Maaoyikeus voi vaadittaessa tai omasta aloitteestaan kieltää päätöksen noudattamisen tai sen jatkamisen, jos se asian laatuun nähden on tarpeen. Tällaisessa asiassa maaoyikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on vain puheenjohtaja.

69 § Yksityistietoimituksen toimituskustannukset

Ellei tässä pykälässä toisin säädetä, toimituskustannuksiin sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislaisissa niistä on säädetty.

Yksityistietoimitusta yleisen edun perusteella hakenut viranomainen maksaa toimituksen toimituskustannukset.

Kiinteistörekisterin pitäjän määräyksestä suoritettujen toimitusten kustannukset jäävät valtion, tai jos kiinteistörekisterinpitäjänä on ollut kunta, kunnan lopullisiksi menoiksi.

Jos 2 ja 3 momentissa tarkoitettussa toimituksessa on asianosaisen pyynnöstä käsitelty ja ratkaistu sellainen asia, jota toimituksessa muutoin ei olisi ollut tarvetta käsitellä, asian käsittelystä hyötyneet maksavat kohtuulliseksi katsottavan osan toimituskustannuksista.

Jos toimituksessa on määrätty perustettavaksi tiekunta, voidaan se määrätä maksamaan toimituskustannukset.

7 luku Avustukset

70 § Maakunnan avustus

Maakunnat voivat vuosittain maakuntalain 6 §:n 2 momentin mukaisesti avustaa valtion talousarviossa olevan tähän tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa sellaisen yksityistien tienpitoa, jota koskevien asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta ja jota koskevat tiedot kiinteistötietojärjestelmässä ovat ajan tasalla.

Yksityisteiden lauttopaikkojen ylläpitoa maakunnat voivat avustaa osana saaristoliikenteen suunnittelua ja järjestämisestä maakuntalain 6 §:n 2 momentin mukaisesti.

Avustusmäärärahan riittävyysarviointi tehdään maakuntien valtuustokausittain. Arvioinnissa tarkastellaan yksityisteiden valtionavustusten tarvetta, avustuksilla saavutettuja vaikutuksia, arvioitua tulevaa kehitystä sekä näiden suhdetta julkisen talouden kehitykseen.

71 § Kunnan avustus

Kunta päättää sen varoista yksityistien tienpitoon myönnettävistä avustuksista, avustuksen ehdoista ja käytön valvonnasta samoin kuin yksityistien tekemisen tai kunnossapidon ottamisesta kokonaan tai osaksi kunnan suoritetta-

vaksi. Kunta voi avustaa sellaisen yksityistien tienpitoa, jota koskevien asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta ja jonka tiedot kiinteistötietojärjestelmässä ovat ajan tasalla.

72 § Liikenteen salliminen avustettavalla tiellä

Jos maakunta tai kunta tämän tai muun lain perusteella avustaa tiekuntaa tai tieosakkaita yhteisesti tien kunnossapidossa, tien käyttämistä muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen ei saa kieltää sinä ajanjaksona, jota avustus koskee. Sama on voimassa tiestä, jonka kunnossapidosta kunta vastaa kustannuksellaan.

Jos maakunta tai kunta tämän tai muun lain perusteella avustaa tiekuntaa tai tieosakkaita yhteisesti tien tekemisessä taikka tie on tehty kokonaan tai osaksi kunnan varoilla, on kymmenen vuoden ajan viimeisen avustuserän nostamisesta tai kunnan tekemän tietyön päättymisestä lukien noudatettava, mitä 1 momentissa säädetään tien käyttämisestä muiden kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan toimintaan tai liikenteeseen.

Muulta kuin tieosakkaalta voidaan 1 ja 2 momentin estämättä periä käyttömaksu. Saatu avustus on otettava huomioon käyttömaksua alentavana samalla tavalla kuin sen arvioidaan vähentävän tieosakkailta perittäviä tiemaksuja.

Jos muusta kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvasta liikenteestä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai rekisteriyksikön omistajalle tai liikenneturvallisuudelle, voidaan yksityistietoimituksessa antaa lupa muiden kuin tieosakkaiden tienkäytön kieltämiseen tai rajoittamiseen.

73 § Velan suoritus avustuksella

Maakunnan tai kunnan varoista myönnettyä avustusta ei voida ulosmitata velan suoritukseksi..

74 § Valtionavustuslain soveltaminen

Tässä luvussa tarkoitettuihin maakunnan avustuksiin sovelletaan lisäksi, mitä valtionavustuslakia (688/2001) 3 luvussa säädetään valtionavustuksen myöntämisestä ja maksamisesta, 4 luvussa valtionavustuksen käytöstä ja sen valvonnasta, 5 luvussa valtionavustuksen palauttamisesta ja takaisinperinnästä, 6 luvussa tietojen saannista ja tietojen luovuttamisesta sekä 33 §:ssä tiedoksiannosta.

75 § Muutoksenhaku maakunnan päätökseen

Maakunnan avustusta koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä yksityistie sijaitsee.

76 § Neuvonta ja sovittelu

Maanmittauslaitos, maakunnat ja kunnat voivat järjestää yksityistieasioita käsittelevää neuvontaa ja sovittelua tai avustaa tällaisen palvelun järjestäjää.

8 luku

Erinäiset säännökset

77 § Tiekuunnasta kiinteistötietojärjestelmään tehtävät merkinnät ja otteet

Kiinteistötietojärjestelmässä on ylläpidettävä tietoa siitä, mitä yksityisteitä varten on perustettu tiekunta.

Tiekuntaa koskevina tietoina ylläpidetään

- 1) tietoa siitä, mitä osia tiekuunnan tiehen kuuluu;
- 2) tietoa tiekuunnan nimestä ja kotipaikasta;
- 3) tietoa siitä, ketkä ovat hoitokunnan jäsenet ja varajäsenet ja mitkä ovat heidän henkilötunnuksensa ja yhteystietonsa sekä kuka heistä on hoitokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja;
- 4) tietoa siitä, onko tiekuunnalle hyväksytyt säännöt
- 5) tietoa siitä, missä toimituksessa tai millä päätöksellä tiekunta on perustettu ja mitä 52 §:ssä tarkoitettuja muutoksia tiekuunnassa ja sen tiessä on tapahtunut.

Tietoihin, joista 1 ja 2 momentissa säädetään, sekä niitä koskevaan tietopalveluun sovelletaan, mitä kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetussa laissa (31.5.2002/453) säädetään. Lisäksi henkilötietojen salassapitoon ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia (523/1999).

78 § Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä:

- 1) tienpidon valtuuttamisesta tiekunnan toimesta muulle taholle;
- 2) valtionavustusmäärärahan jakamisesta maakunnille, avustuspäätösten voimassaolosta ja maakuntien velvollisuuksista valtionavustustehtävän hoitamisessa.

9 luku Voimaantulo

79 § Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan (1.) päivänä (tammi)kuuta 20(19).

Tällä lailla kumotaan laki yksityisistä teistä (358/1962).

80 § Siirtymäsäännökset

Ennestään olevan tien tiealue vastaa tämän lain tarkoittamaa tiealuetta sellaisena, kuin se oli lain voimaan tullessa.

Tiekuntia koskevia tämän lain säännöksiä sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa perustettuihin tiekuntiin.

Jos ennestään olevan tien, jota varten on perustettu tiekunta, tienpito on tämän lain voimaan tullessa ollut järjestettynä yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) 32 §:n tarkoittaman tienjaon perusteella, tienpito on järjestettävä tämän lain mukaisesti 31. joulukuuta 2019 mennessä.

Yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) 6 a §:n mukaisissa tielautakunnissa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevan asian käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita menettelysäännöksiä. Kunnalliset tielautakunnat lakkaavat 31 päivänä joulukuuta 2019. Tielautakunnissa 31 päivänä joulukuuta 2019 vireillä olevat asiat siirtyvät tämän lain mukaan toimivaltaiselle viranomaiselle ja käsitellään tämän lain säännösten mukaisesti.

Maanmittauslaitoksen on ennen tämän lain voimaantuloa huolehdittava, että yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) 51a §:n tarkoittamaan yksityistierekisteriin merkityt tiedot teistä, joita varten on perustettu tiekunta, on tallennettu 77 §:ssä säädettyllä tavalla kiinteistötietojärjestelmään.

Jos kiinteistön omistaja on yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) 18 §:n sallimalla tavalla pitänyt tiellä veräjää, puomia tai muuta sulkulaitetta, saa sulkulaite olla paikoillaan 31. joulukuuta saakka. Mikäli kiinteistön omistaja haluaa tämän jälkeenkin pitää sulkulaitteen paikoillaan, hänen on sovittava asiasta tiekunnan, tai jos sellaista ei ole perustettu, tieosakkaiden kanssa, tai haettava yksityistietoimitusta 20 §:n 2 momentissa tarkoitetun luvan saamiseksi.

Mitä 72 §:n 2 momentissa säädetään liikenteen sallimisesta avustettavalla tiellä, sovelletaan myös sellaiseen tiehen, jonka tiekunnan tai tieosakkaiden yhteistä tienpitoa on avustettu yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) 96 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.